

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUD SAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att försök till förfalskning och grov förfalskning kriminaliseras. Till bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial fogas som nya gärningssätt försäljning och överlåtelse av ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfalskningsbrott.

Bestämmelsen om s.k. databehandlingsbedrägeri i strafflagen föreslås bli ändrad så att som gärningssätt i bestämmelsen nämns inmatning av data i stället för inmatning av oriktiga uppgifter, och som nya gärningssätt införs ändring, förstöring och undertryckande av data i bedrägerisyrte. Det föreslås att ordet dator ersätts med informationssystem.

Enligt förslaget ändras bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri så att försäljning och överlåtelse fogas till gärningssätten när det gäller redskap eller tillbehör som lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter samt upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät.

Det föreslås dessutom att de ovan nämnda handlingarna skall vara straffbara både när de riktar sig mot upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät och när de riktar sig mot redskap eller tillbehör som lämpar sig för detta syfte.

Det föreslås att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att gälla förfalskning, grov förfalskning, innehav av förfalskningsmaterial, betalningsmedelsbedrägeri, grovt betalningsmedelsbedrägeri och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri. Straffansvaret för juridiska personer utsträcks också till bedrägeri och grovt bedrägeri, om gärningarna i fråga utförs så som föreskrivs i bestämmelsen om databehandlingsbedrägeri.

Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs i Finland Europeiska unionens råds rambeslut av den 28 maj 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft senast den 2 juni 2003.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge.....	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Rambeslutet om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter och de ändringar beslutet förutsätter i lagstiftningen 4	
Artikel 1. Definitioner.....	4
Artikel 2. Brott i samband med betalningsinstrument.....	5
Artikel 3. Datorrelaterade brott.....	7
Artikel 4. Brottslighet i samband med särskilt anpassad utrustning.....	7
Artikel 5. Deltagande, anstiftan och försök	9
Artikel 6. Påföljder.....	11
Artikel 7. Juridiska personers ansvar	11
Artikel 8. Påföljder för juridiska personer	12
Artikel 9. Behörighet	13
Artikel 10. Utlämning och åtal.....	14
Artikel 11. Samarbete mellan medlemssstaterna.....	14
Artikel 12. Informationsutbyte	14
Artikel 13. Territoriell tillämpning	15
Artikel 14. Genomförande	15
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	15
4. Propositionens verkningar	15
5. Beredningen av propositionen.....	15
DETALJMOTIVERING.....	17
1. Lagförslag	17
33 kap. Om förfalskningsbrott.....	17
36 kap. Om bedrägeri och annan oredlighet.....	17
37 kap. Om betalningsmedelsbrott	18
2. Ikraftträdande	19
LAGFÖRSLAGEN	20
om ändring av strafflagen.....	20
BILAGA	22
PARALLELLTEXTER	22
om ändring av strafflagen.....	22

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Propositionen grundar sig på Europeiska unionens råds rambeslut av den 28 maj 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter (EGT nr L 149, 2.6.2001), nedan rambeslutet.

Syftet med rambeslutet är att säkerställa att bedrägerier som rör andra betalningsmedel än kontanter anses vara straffbara gärningar som omfattas av effektiva, proportionella och avskräckande påföljder i alla medlemsstater. Detta syfte kan inte i tillräcklig utsträckning nås genom nationell lagstiftning på grund av dessa brotts internationella karaktär. Därför har unionen vidtagit åtgärder i saken i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Den 1 juli 1998 överlämnade Europeiska gemenskapernas kommission till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken samt ekonomiska och sociala kommittén ett meddelande om en ram för åtgärder för att bekämpa bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter. Meddelandet innehöll ett utkast till gemensam åtgärd som har utgjort utgångspunkten för det ovan nämnda rambeslutet.

Rekommendation nr 18 i handlingsplanen för bekämpande av den organiserade brottsligheten, godkänd av Europeiska rådet i Amsterdam den 16–17 juni 1997, samt punkt 46 i rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, godkänd av Europeiska rådet i Wien den 11–12 december 1998, innebär att åtgärder måste vidtas på det område som rambeslutet omfattar.

Rambeslutet har föregåtts av eller kompletteras av flera andra av rådet antagna rättsakter. Det straffrättsliga skyddet för kontanter har effektiviserats genom rådets rambeslut om förstärkning av skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder (EGT nr

L 140, 14.6.2000). De ändringar i lagstiftningen som det sistnämnda rambeslutet förutsätter har genomförts i Finland genom en ändring av 9 och 37 kap. strafflagen (369/2001).

Andra kompletterande rättsakter som nämns i rambeslutet är den gemensamma åtgärden om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk (EGT L 191, 7.7.1998), den gemensamma åtgärden om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott (EGT L 351, 29.12.1998), den gemensamma åtgärden om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott (EGT L 333, 9.12.1998) och rådets beslut av den 29 april 1999 om utökande av Europols mandat till att omfatta bekämpning av penningförfalskning och förfalskning av betalningsmedel (EGT C 149, 28.5.1999).

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om betalningsmedelsbrott finns i strafflagens 37 kap. I kapitlet kriminaliseras betalningsmedelsbedrägeri (8 §), grovt betalningsmedelsbedrägeri (9 §), lindrigt betalningsmedelsbedrägeri (10 §) och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri (11 §). Betalningsmedel definieras i 1 mom. 2 punkten och 2 mom. i den bestämmelse med definitioner som finns i kapitlet (12 §).

För betalningsmedelsbedrägeri bestraffas den som olovligen använder eller överlåter ett traditionellt betalningsmedel eller ett betalningsmedel som lämpar sig för användning i datanät, eller som överskrider täckningen på ett konto eller en avtalad högsta kreditgräns så som anges i rekvisitet.

Andra handlingar som riktar sig mot betalningsmedel bestraffas med stöd av andra bestämmelser i strafflagen. Ett betalningsmedel kan stjälas på samma sätt som vilket annat löst föremål som helst, och på handlingen tillämpas då bestämmelserna om stöld i 28 kap. Tillverkning av falska betalningsme-

del och förfalskning av betalningsmedel är straffbart med stöd av bestämmelserna om förfalskningsbrott i 33 kap. Den som döljer, anskaffar, omhändertar eller förmedlar egendom som har åtkommit genom stöld-, förskingrings-, rån-, utpressnings-, bedrägeri-, ocker- eller betalningsmedelsbedrägeribrott eller som annars tar befattning med sådan egendom gör sig skyldig till häleribrott, som är straffbart enligt 32 kap. För bedrägeri bestraffas enligt 36 kap. 1 § 2 mom. den som i vinningssyfte och i syfte att orsaka någon annan ekonomisk skada förvanskar slutresultatet av databehandling, t.ex. genom att mata in oriktiga uppgifter i en dator eller på något annat sätt ingripa i databehandlingen.

Ofta kan en person göra sig skyldig både till sådan olovlig användning eller överlåtelse av ett betalningsmedel som avses i bestämmelsen om betalningsmedelsbedrägeri och till ett sådant annat brott som nämns ovan, eller så kan brotten ha samband med varandra. En person kan tillägna sig ett betalningsmedel genom stöld eller rån eller eftergöra ett betalningsmedel och senare använda det. Personen kan också vid användningen av ett kort förfalska kortets riktiga innehavares namnteckning. Högsta domstolen har meddelat flera prejudikat om förhållandet mellan olika brottsrekvisit (HD 1995:45, 1996:42, 1999:110).

År 2001 dömdes 655 personer för betalningsmedelsbedrägeri. Av dem dömdes 432 personer till böter, som således var det vanligaste straffet för detta brott. Till ovillkorligt fängelse dömdes 124 personer, och 28 personer dömdes till samhällstjänst. Av de dömda fick 92 ett villkorligt fängelsestraff, och 11 av dem dömdes dessutom till böter som tilläggsstraff. I sju fall dömdes samhällstjänst ut som tilläggsstraff till det villkorliga fängelsestraffet. Sammanlagt 31 personer dömdes för grovt betalningsmedelsbedrägeri, 17 av dem till ovillkorligt och 14 till villkorligt fängelse. Till böter för lindrigt betalningsmedelsbedrägeri dömdes 63 personer.

Det är inte möjligt att ur rättsstatistiken över andra brott plocka ut de fall där gärningen har haft samband med eller riktat sig mot ett betalningsmedel.

2.2. **Rambeslutet om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter och de ändringar beslutet förutsätter i lagstiftningen**

Artikel 1. **Definitioner**

I artikel 1 i rambeslutet definieras begreppen betalningsinstrument och juridisk person. Enligt punkt a i artikeln avses med betalningsinstrument ett fysiskt instrument annat än lagliga betalningsmedel (legal tender) (sedlar och mynt) som genom sin särskilda karaktär, enskilt eller tillsammans med ett annat (betalnings)instrument, gör det möjligt för innehavaren eller användaren att föra över pengar eller ett penningvärde, t.ex. kreditkort, eurocheckkort, andra av finansinstitut utgivna kort, resecheckar, eurocheckar, andra checkar och växlar som är skyddade mot efterbildning eller bedräglig användning, t.ex. genom sin utformning, kod eller undertecknande. Definitionen i artikel 1 punkt a i rambeslutet har inte självständig betydelse med tanke på tillämpningen av förpliktelserna enligt beslutet, eftersom den skyldighet att kriminalisera vissa handlingar om vilken bestäms i artikel 2 är mera begränsad än den allmänna definitionen i artikel 1 punkt a för de olika betalningsmedelsslagens del.

I 37 kap. 12 § 1 mom. 2 punkten strafflagen definieras begreppet betalningsmedel. Enligt punkten avses med betalningsmedel ett bank-, betal- eller kreditkort, en check eller ett annat medel eller en upptagning varmed betalningar, uttag eller kontoöverföringar kan utföras eller vars användning är en nödvändig förutsättning för att nämnda transaktioner skall kunna utföras. I 2 mom. sägs att vad 37 kap. bestämmer om betalningsmedel tillämpas också på en motbok eller ett annat fordringsbevis som ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn har utfärdat över en deposition.

Enligt regeringens proposition 38/1997 rd kan vilket medel som helst med vilket man kan utföra betalningar, kontoöverföringar och uttag utgöra ett sådant betalningsmedel som avses i lagrummet. I Finland räknas också upptagningar som betalningsmedel, medan endast fysiska instrument anses som betal-

ningsmedel enligt rambeslutet. Den definition av betalningsmedel som finns i strafflagen är allmän och vid, och den motsvarar definitionen i artikel 1 i rambeslutet. Detta betyder dock inte att alla de gärningar som avses i rambeslutet skall bestraffas som betalningsmedelsbedrägeri enligt 37 kap. strafflagen. Beroende på gärningssättet kan också de andra bestämmelserna i strafflagen bli tillämpliga.

I artikel 1 b i rambeslutet sägs att med juridisk person avses varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer. Enligt rambeslutet är definitionen av begreppet juridisk person således beroende av den nationella lagstiftningen. Enligt 9 kap. strafflagen tillämpas bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer på samfund, stiftelser och andra juridiska personer. Också offentlig-rättsliga juridiska personer omfattas av samsfundsansvaret. Ansvaret för juridiska personer gäller också internationella offentlig-rättsliga organisationer som är verksamma i Finland. Straffansvaret för juridiska personer är således till dessa delar mera omfattande än vad som förutsätts i rambeslutet, men det omfattar dock inte utövande av offentlig makt. Punkt b i artikeln förutsätter inte att bestämmelserna om straffansvar för juridiska personer ändras.

Artikel 2. **Brott i samband med betalningsinstrument**

Enligt artikel 2 i rambeslutet skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de handlingar som nämns i artikeln är straffbara när de är uppsåtliga, åtminstone när det gäller kreditkort, eurocheckkort, andra kort utgivna av finansinstitut, resecheckar, eurocheckar, andra checkar och växlar. Kriminaliseringsskyldigheten i artikeln gäller endast de betalningsinstrument som nämns som exempel i den allmänna definitionen av begreppet betalningsinstrument i artikel 1 punkt a. Enligt rambeslutet överläts det till medlemsstaterna att bestämma om kriminaliseringen av handlingar som riktar

sig mot andra betalningsinstrument än de som nämns i inledningsfrasen i artikel 2. Eftersom definitionen av betalningsmedel i Finland är mycket vid, går strafflagen i detta hänseende längre än vad rambeslutet skulle kräva.

Enligt punkt a i artikeln skall stöld eller annat olovligt tillgrepp av ett sådant betalningsinstrument som nämns i inledningsfrasen i artikeln kriminaliseras. Stöld och olovligt tillgrepp av ett betalningsinstrument är straffbart som stöldbrott enligt 28 kap. 1—3 § strafflagen eller som rån enligt 31 kap. i nämnda lag.

I rättspraxis har den som tillgripit ett betalkort, och som också använt kortet, i allmänhet inte dömts särskilt för stöld utan endast för betalningsmedelsbedrägeri (HD 1999:110, 1996:42). I förarbetena till lagen sägs också att 37 kap. 8 § 1 mom. strafflagen gäller den form av betalningsmedelsbedrägeri som har karaktär av tillgreppsbrott. För tillämpningen av bestämmelsen om betalningsmedelsbedrägeri är det i princip egalt hur betalningsmedlet har kommit i användarens besittning (RP 66/1988 rd). Bestämmelserna om stöld och rån får således självständig betydelse främst i sådana situationer när gärningsmannen inte har använt eller försökt använda betalningsmedlet så att rekvisitet för betalningsmedelsbedrägeri uppfylls.

Punkt b i artikeln förpliktar medlemsstaterna att kriminalisera helt eller delförfalskning av ett betalningsinstrument när syftet är att använda betalningsinstrumentet för bedrägeri. I detta fall blir bestämmelserna om förfalskningsbrott i 33 kap. 1—3 § strafflagen tillämpliga. För förfalskning bestraffas enligt 33 kap. 1 § den som framställer en falsk handling eller annat bevismedel eller som förfalskar ett dylikt bevismedel för att användas som vilseledande bevis.

Rambeslutet förutsätter att det helt eller delvis förfalskade betalningsinstrumentet är avsett att användas för bedrägeri. Det förutsätts dock inte att tillverkaren eller förfalskaren själv använder betalningsinstrumentet. Också för tillämpningen av bestämmelsen om förfalskningsbrott saknar det betydelse om förfalskaren själv har för avsikt att använda betalningsmedlet eller om han planerar att överlämna det att användas som vilsele-

dande bevismedel (RP 94/1993 rd). Det omnämmande av att syftet är att använda den förfalskade handlingen eller bevismedlet som vilseledande bevis som finns i bestämmelsen motsvarar således det bedrägerisyfte som avses i rambeslutet.

Enligt punkt c i artikeln skall medlemsstaterna kriminalisera mottagande, förskaffande, transport, försäljning eller överlämnande till en annan person som eller innehav av ett betalningsinstrument som stulits eller olovligen tillgripits eller som är helt eller delvis förfalskat med syfte att använda det för bedrägeri.

Enligt 32 kap. 1 § strafflagen skall den som döljer, anskaffar, omhändertar eller förmedlar egendom som har fränhänts någon annan genom stöld-, förskingrings-, rån-, utpressnings-, bedrägeri-, ocker- eller betalningsmedelsbedrägeribrott eller som annars tar befattning med sådan egendom bestraffas för häleri. Av de handlingar som avses i rambeslutet täcker bestämmelsen om häleribrott således mottagande, förskaffande, försäljning och överlämnande. Omhändertagandet täcker innehav. Likaså omhändertar den som transporterar ett betalningsmedel alltid samtidigt betalningsmedlet. Uttrycket "annars tar befattning med sådan egendom" i bestämmelsen täcker dessutom en mängd olika gärningssätt, t.ex. transport av stulna betalningsmedel. Det är således inte nödvändigt att till bestämmelsen särskilt foga de i rambeslutet nämnda gärningssätten innehav och transport.

Också i punkt c i rambeslutet förutsätts att de handlingar som nämns i punkten begås i bedrägerisyfte. Bestämmelsen om häleribrott förutsätter inte att den som döljer egendom har något särskilt syfte med egendomen, utan det är tillräckligt att han vidtar sådana åtgärder som anges i bestämmelsen beträffande egendomen. I detta avseende är ansvaret enligt strafflagen strängare än vad som förutsätts i rambeslutet, dvs. straffbarheten i bestämmelsen om häleribrott går längre än vad som förutsätts i beslutet.

Innehav av förfalskade betalningsmedel är straffbart som innehav av förfalskningsmaterial med stöd av 33 kap. 4 § strafflagen. I paragrafen föreskrivs om straff för den som utan godtagbart skäl innehar ett bevismedel

som är falskt eller förfalskat. Till skillnad från vad som bestäms i rambeslutet förutsätts i paragrafen inte att den som innehar ett förfalskat betalningsmedel uttryckligen har för avsikt att använda det för bedrägeri eller överlämnar det till någon annan för sådan användning. Strafflagen uppfyller således förpliktelserna i rambeslutet till dessa delar.

För tydlighetens skull bör till bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial dock fogas de i rambeslutet nämnda gärningssätten mottagande, förskaffande (anskaffande) och transport.

På försäljning eller överlämnande av ett stulet eller förfalskat betalningsmedel med syftet att använda det för bedrägeri kan tillämpas bestämmelsen om betalningsmedelsbedrägeri i 37 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten strafflagen. I punkten bestäms om straff för den som för att bereda sig orättmätig ekonomisk vinning överlåter ett betalningsmedel till någon annan för att brukas utan laglig rätt. Bestämmelsen innebär att den s.k. svartabörshandeln med betalningsmedel, dvs. överlåtelse av betalningsmedel som skaffats på olagligt sätt till någon annan för att användas av denne utan laglig rätt, med avseende på straffbarheten jämföras med sådan användning av betalningsmedel som nämns i 1 punkten i samma moment. I praktiken kan olagligen skaffade eller tillverkade betalningsmedel cirkulera länge på den s.k. svarta börsen innan de används (RP 66/1988 rd). Bestämmelsen i 37 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten strafflagen uppfyller kraven i artikel 2 punkt c i rambeslutet.

I punkt d i artikeln åläggs medlemsstaterna att kriminalisera bedräglig användning av ett betalningsinstrument som stulits eller olovligen tillgripits eller som är helt eller delvis förfalskat. Handlingen är straffbar som betalningsmedelsbedrägeri med stöd av 37 kap. 8 § 1 mom. 1 punkten strafflagen. Såsom redan tidigare konstaterats är det enligt förarbetena till lagen vid tillämpningen av punkten i princip egalt hur betalningsmedlet har kommit i användarens besittning. Det avgörande är att betalningsmedlet används utan den lagliga innehavarens tillstånd eller annars utan laglig rätt, när någon laglig innehavare eventuellt inte ens existerar. En sådan situation är det fråga om t.ex. om betalningsmedlet är

falskt (RP 66/1988 rd). Bestämmelsen kan således tillämpas på användning av såväl stulna som falska och förfälskade betalningsmedel.

Rambeslutet förutsätter ett syfte att använda betalningsmedlet för bedrägeri. I bestämmelsen om betalningsmedelsbedrägeri förutsätts det för sin del endast att gärningsmannen har för avsikt att bereda sig själv eller någon annan orättmätig ekonomisk vinning. Ingen förutsätts missta sig eller bli vilseledd, och det behöver inte heller uppstå någon skada. Transaktionen behöver t.ex. inte lyckas för att brottet skall fullbordas. Den gällande lagstiftningen uppfyller således förpliktelserna i rambeslutet och går t.o.m. avsevärt mycket längre när det gäller kriterierna för straffbar användning av betalningsmedel.

Artikel 3. Datorrelaterade brott

I artikel 3 i rambeslutet sägs att varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de handlingar som nämns senare i artikeln är straffbara när de är uppsåtliga.

Handlingar som skall kriminaliseras är enligt artikelns inledningsfras genomförande eller förorsakande av en överföring av pengar eller penningvärde och därigenom förorsakande av en olaglig förlust av egendom för en annan person när handlingen begås i syfte att ge gärningsmannen eller tredje man en olaglig ekonomisk förmån. Enligt första strecksatsen kan handlingen begås genom att datoriserade uppgifter, särskilt identifieringsuppgifter, utan rätt matas in, ändras, raderas, eller undertrycks. Enligt den andra strecksatsen kan handlingen också begås genom att man utan rätt ingriper i ett dataprograms eller datasystems funktion.

Handlingarna i fråga kan vara straffbara som bedrägeri med stöd av 36 kap. 1 § 2 mom. strafflagen. Enligt momentet döms för bedrägeri i den som, för att bereda sig eller någon annan orättmätig ekonomisk vinning eller för att skada någon annan, genom att mata in oriktiga uppgifter i en dator eller på något annat sätt ingripa i maskinell databehandling förvanskar slutresultatet av databehandlingen och därigenom orsakar ekonomisk skada för någon annan.

Den ovan nämnda bestämmelsen uppfyller redan i sin gällande form skyldigheterna enligt artikel 3 i rambeslutet. Av gärningssätten i artikelns första strecksats nämns i bestämmelsen visserligen endast inmatning av uppgifter. Det uttryck som används i bestämmelsen, på något annat sätt ingriper i databehandling, är dock så omfattande att det skulle täcka också de andra gärningssätten som nämns i strecksatsen. Det är dock skäl att för tydlighetens skull foga dessa gärningssätt till bestämmelsen. Också uttrycket inmatning av oriktiga uppgifter är något problematiskt. Det är motiverat att inmatning av vilka slags uppgifter som helst - även korrekta sådana - är straffbar, om den sker i bedrägerisynne och någon annan således orsakas ekonomisk skada genom handlingen. Ändrat på detta sätt motsvarar momentet också i sak artikel 8 i Europarådets konvention om Internetrelaterad brottslighet (Convention on cybercrime, ETS nr 185). Lagstiftning som gäller konventionens ikraftträdande bereds som bäst i en av justitieministeriet tillsatt arbetsgrupp.

En del av de handlingar som nämns i artikeln kan vara straffbara som betalningsmedelsbedrägeri enligt 37 kap. strafflagen. Den överföring av pengar eller penningvärde genom inmatning av uppgifter som nämns i artikeln kan genomföras t.ex. genom att någon utan tillstånd använder någon annans PIN-kod, kundnummer, signum eller lösenord. Som betalningsmedel anses enligt definitionen i 37 kap. 12 § 1 mom. 2 punkten strafflagen också ett medel eller en upptagning vars användning är en nödvändig förutsättning för att betalningar, uttag eller kontoöverföringar skall kunna utföras. I bestämmelsen om betalningsmedelsbedrägeri jämföras således olovlig användning av signaturer som behövs för att ett betalningsmedel skall kunna användas med användningen av de betalningsmedel med hjälp av vilka de egentliga transaktionerna utförs (RP 38/1997 rd).

Artikel 4. Brottslighet i samband med särskilt anpassad utrustning

Enligt inledningsfraserna i artikel 4 i rambeslutet skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de bedrägliga handlingar som nämns senare i arti-

keln är straffbara när de är uppsåtliga.

Artikel 4 i beslutet gäller olika brott av förberedelseyp. Nämda artikel har tolkats så att kriminaliseringsskyldigheten endast gäller förberedelse av brott som en person själv tänker begå. Däremot behöver medlemsstaterna inte kriminalisera främjande av brott som någon annan planerar att begå, när främjandet sker genom någon av de handlingar som nämns i artikeln. Den gällande lagstiftningen går dock på vissa punkter längre än skyldigheterna i rambeslutet, eftersom den täcker inte bara förberedelse av brott som en person själv tänker begå utan också främjande av andras brott. Rambeslutet anses dock inte förplikta till detta.

Enligt första strecksatsen i artikeln skall varje medlemsstat kriminalisera bedräglig tillverkning, mottagande, anskaffande, försäljning eller överlämnande till annan person eller innehav av redskap, föremål, datorprogram och alla andra instrument som är särskilt avsedda för att föröva något av de brott som avses i artikel 2 punkt b i rambeslutet, dvs. hel- eller delförfalskning av ett betalningsinstrument, när handlingen är uppsåtlig.

På denna punkt blir bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial i 33 kap. 4 § strafflagen tillämplig. I bestämmelsen föreskrivs om straff för den som utan godtagbart skäl innehar ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfalskningsbrott. För tillämpningen av bestämmelsen är det egalt vem - gärningsmannen eller någon annan - som eventuellt kommer att använda redskapen eller tillbehören. I detta avseende går bestämmelsen således längre än skyldigheterna i rambeslutet när det gäller straffbarheten.

För att förpliktelseerna enligt rambeslutet skall uppfyllas bör dock till den nämnda 4 § fogas de nya gärningssätten tillverkning, mottagande, anskaffande, försäljning och överlämnande (överlåtelse) av redskap och tillbehör.

I princip kan det i bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial vara fråga om vilket slags redskap eller tillbehör som helst som används vid hel- eller delförfalskning av betalningsmedel, oberoende av redskapets eller tillbehörets art eller tekniska form. Red-

skap är ett allmänt begrepp som omfattar bl.a. datorprogram. Det är således inte nödvändigt att i bestämmelsen särskilt nämna datorprogram och andra instrument, trots att dessa nämns i rambeslutet vid sidan av redskap och föremål.

I bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri i 37 kap. 11 § strafflagen finns det dock en särskild bestämmelse om betalningsmedelsblanketter. Med betalningsmedelsblankett avses enligt definitionen i 37 kap. 12 § strafflagen tryckta blanketter som är avsedda att ifyllas så att de blir betalningsmedel och som inte är tillgängliga för allmänheten, eller sådana kort eller schablonkort som särskilt lämpar sig för tillverkning av betalningsmedel. Den särskilda bestämmelsen infördes eftersom det tidigare hade ansetts vara oklart om schablonkort som tillverkats med hjälp av modern teknik kunde anses utgöra sådana bevismedel som avsågs i bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial. För att man skulle slippa tolkningsvärigheterna föreskrevs det således att de ovan nämnda handlingarna skulle bestraffas som förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri när de hänförde sig till betalningsmedelsblanketter (RP 38/1997 rd), och på dem tillämpas inte bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial.

De handlingar som hänför sig till betalningsmedelsblanketter har i strafflagens 37 kap. dessutom delats upp på två olika bestämmelser. Bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri omfattar endast tillverkning, införsel, anskaffning, mottagande och innehav av betalningsmedelsblanketter. Överlåtelse av en betalningsmedelsblankett är däremot straffbar som betalningsmedelsbedrägeri enligt 37 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten strafflagen. Bestämmelserna uppfyller för betalningsmedelsblanketternas del de krav som ställs i artikel 4 i rambeslutet.

Som förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri bestraffas enligt lagen också tillverkning, införsel, anskaffning, mottagande och innehav av redskap eller tillbehör som lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter. Överlåtelse nämns inte i bestämmelsen. Det är skäl att komplettera bestämmelsen om förberedelse till betalningsme-

delsbedrägeri genom att till den foga försäljning och överlåtelse av redskap eller tillbehör som lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter.

De i rambeslutet nämnda handlingarna som hänför sig till datorprogram som är avsedda för hel eller delförfalskning av ett betalningsinstrument är straffbara genom att bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri också gäller upptagningar och programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät.

Enligt artikel 4 andra strecksatsen i rambeslutet skall medlemsstaterna också kriminalisera bedräglig tillverkning, mottagande, anskaffande, försäljning eller överlämnande till annan person eller innehav av datorprogram som är avsedda för att begå något av de brott som avses i artikel 3, dvs. datorrelaterat bedrägeri.

Också i detta fall kan man tillämpa bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri, till den del den gäller handlingar som riktar sig mot upptagningar eller programvara som lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät.

För att det skall vara fråga om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri krävs det att syftet med handlingarna är att begå betalningsmedelsbedrägeribrott. Rekvisitet täcker situationer där gärningsmannen förbereder ett betalningsmedelsbedrägeribrott och i detta syfte gör sig skyldig till tillverkning, anskaffande, innehav eller överlämnande av ovan nämnd utrustning. Bestämmelsen täcker däremot inte situationer där någon genom de ovan nämnda handlingarna främjar ett brott som någon annan planerar att begå, om den som utför handlingarna i fråga inte är delaktig i brottet. Rambeslutet har inte heller tolkats så att det förpliktar till detta, och bestämmelsen uppfyller således i detta avseende förpliktelserna enligt rambeslutet.

Artikel 5. **Deltagande, anstiftan och försök**

Artikeln förutsätter att varje medlemsstat vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deltagande i och anstiftan till sådana handlingar som avses i artiklarna 2–4 eller försök till sådana handlingar som avses i ar-

tikel 2 punkterna a, b och d samt artikel 3 är straffbara.

I 5 kap. strafflagen föreskrivs om delaktighet (1 §) och anstiftan (2 §) till brott. Enligt bestämmelserna skall medgärningsmän och anstiftare till brott bestraffas som gärningsmän. Bestämmelserna i kapitlet kan tillämpas på alla brottstyper. Den gällande lagstiftningen uppfyller således kraven i rambeslutet till dessa delar.

Rambeslutet förutsätter dessutom att försök till tillgrepp av ett betalningsinstrument samt till hel eller delförfalskning av ett betalningsinstrument och till användning av ett ovan nämnt betalningsinstrument kriminaliseras. Skyldigheten att kriminalisera försök gäller däremot inte de brott av häleribrottstyp som nämns i artikel 2 punkt c.

Försök till stöld, grov stöld och snatteri är straffbart enligt 28 kap. strafflagen, och försök till rån och grovt rån är straffbart enligt 31 kap. 1 och 2 § strafflagen. Däremot har försök till förfalskning inte kriminaliserats. När bestämmelserna om förfalskningsbrott reviderades i samband med den första fasen av totalreformen av strafflagen slopades kravet på att ett förfalskat bevismedel också skulle användas. Numera är det således tillräckligt att gärningsmannen har för avsikt att använda bevismedlet för att brottet skall anses fullbordat. Detta har minskat behovet av att kriminalisera handlingar som stannar vid försök. Också bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial kan bli tillämplig i en situation där förfalskningsbrottet inte har framskridit längre än till förberedelsefasen och det ännu inte nödvändigtvis ens är fråga om ett försök. Bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial täcker dock inte alla potentiella situationer då förfalskningen stannar vid försök. För att förpliktelserna enligt rambeslutet skall uppfyllas föreslås det därför att försök till såväl förfalskning som grov förfalskning kriminaliseras.

Förfalskningen anses vara lindrig om handlingen bedömd som en helhet är ringa, med hänsyn till bevismedlets art eller andra omständigheter vid brottet. Bevismedlet kan härvid utgöras av t.ex. ett kassakvitto. Bevismedlets art är inte alltid det avgörande. Även förfalskning av ett värdefullt bevismedel kan betraktas som ringa, om den vinning

som eftersträvas är obetydlig eller på grund av gärningsmannens motiv (RP 66/1988 rd). Det är oklart om förfälskning av de betalningsinstrument som nämns i artikel 2 i rambeslutet (kreditkort, eurocheckkort, andra av finansinstitut utgivna kort, resecheckar, eurocheckar, andra checkar och växlar) kan betraktas som ringa på basis av bevismedlets art. I fallet HD 1996:42 ansågs det att även den förfälskning av bankkortskvittenserna som gärningsmannen utförde för att kunna använda ett stulet betalkort var jämställbar med förfälskning av en check, och att bankkortskvittenserna därför i princip inte kunde betraktas som ringa bevismedel. Av de ovan nämnda betalningsmedlen är åtminstone betalkort och bankkort av den typen att också en förfälskning av dem kan kräva en sådan teknisk utrustning att kriterierna för grov förfälskning enligt 33 kap. 2 § 2 punkten uppfylls, om gärningen kan anses som grov även bedömd som en helhet. För att förfälskning av de betalningsinstrument som avses i direktivet skall kunna betraktas som ringa måste således de övriga kriterierna som inverkar på helhetsbedömningen sannolikt väga förhållandevis tungt. Mot bakgrunden av detta kommer förfälskning av ett sådant betalningsinstrument som avses i rambeslutet i praktiken relativt sällan att bedömas som lindrig förfälskning. Därför är det inte nödvändigt att kriminalisera försök till lindrig förfälskning för att förpliktelserna enligt rambeslutet skall uppfyllas.

Försök till betalningsmedelsbedrägeri har inte kriminaliserats. Enligt förarbetena till lagen (RP 66/1988 rd) är betalningsmedelsbedrägeriet fullbordat i och med att betalningsmedlet används, dvs. när det företes i samband med en sådan transaktion som betalningsmedlet är avsett för. Transaktionen behöver inte lyckas för att brottet skall fullbordas, och ingen förutsatts heller missta sig. Användningen anses ha skett även om den bedrägliga avsikten omedelbart blir avslöjad. I regeringens proposition 99/1988 rd konstaterades det att brottet fullbordas på ett så tidigt stadium vid olovlig användning eller överlåtelse av ett betalningsmedel att det inte är nödvändigt att särskilt kriminalisera försök. I fallet HD 1999:110 ansågs den åtalade ha gjort sig skyldig till fullbordat betal-

ningsmedelsbedrägeri, när han hade tillgripit ett betalkort och med kortet, utan att lyckas med detta, försökt lyfta pengar från en bankautomat med användning av en kod som visat sig vara oriktig.

Enligt 4 kap. 1 § 1 mom. strafflagen bestraffas en handling som stannat vid försök enligt en skala där straffet är tre fjärdedelar av det föreskrivna straffet för den fullbordade gärningen. Det faktum att handlingen i dag bestraffas som betalningsmedelsbedrägeri innebär följaktligen att påföljden för gärningsmannen blir strängare än om straffet skulle dömas ut för försök till betalningsmedelsbedrägeri.

I sådana fall när den som innehar betalningsmedlet över huvud taget inte har försökt använda eller överlåta det kan dessutom tillämpas bestämmelsen om häleribrott (tillgrepp av betalningsinstrument) eller bestämmelsen om innehav av förfälskningsmaterial (helt eller delvis förfälskade betalningsinstrument).

Den gällande lagstiftningen kan således anses uppfylla förpliktelserna enligt rambeslutet, och det är inte nödvändigt att särskilt kriminalisera försök till betalningsmedelsbedrägeri.

Rambeslutet ålägger dessutom medlemsstaterna att kriminalisera försök till de handlingar som nämns i artikel 3, dvs. genomförande eller förorsakande av en överföring av pengar eller penningvärde genom manipulation av datoriserade uppgifter eller av dataprogram eller datasystem. På sådana handlingar tillämpas strafflagens bestämmelser om bedrägeri. Försök till alla former av bedrägeri utom lindrigt bedrägeri kriminaliseras i 36 kap. strafflagen.

Före den första fasen av strafflagsreformen var försök till lindrigt bedrägeri straffbart. När bestämmelserna reviderades ansågs det inte i kriminalpolitiskt hänseende nödvändigt att kriminalisera försök till lindrigt bedrägeri, i synnerhet som betalningsmedelsbedrägerier enligt förslaget skulle bestraffas enligt helt andra bestämmelser (RP 66/1988 rd). Det är fråga om försök till bedrägeri när det har gjorts försök att vilseleda någon men ingen ekonomisk skada har uppstått. Eftersom den skada som handlingen skulle ha lett till men som aldrig uppstod dessutom skulle ha varit

ringa så som rekvisitet för lindrigt bedrägeri förutsätter, är det inte ändamålsenligt att kriminalisera försök till lindrigt bedrägeri. För att förpliktelserna enligt artikel 5 i rambeslutet skall uppfyllas är det således tillräckligt att försök till bedrägeri och till grovt bedrägeri är straffbart såsom i dag.

Artikel 6. Påföljder

Enligt artikeln skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de handlingar som avses i artiklarna 2—5 är belagda med straffrättsliga påföljder som är effektiva, proportionella och avskräckande och som, åtminstone i allvarliga fall, omfattar påföljder som är frihetsberövande och kan medföra utlämning.

Enligt 4 § 1 mom. lagen om utlämning för brott (456/1970) får utlämning inte ske, om inte det brott för vilket utlämning begärs är sådant att det strängaste straffet för brottet enligt finsk lag är fängelse i minst ett år. Enligt rambeslutet skall det således, åtminstone i allvarliga fall, föreskrivas om ett fängelsestraff på minst ett år för de brott som nämns i artiklarna 2—5.

Straffskalorna för stöld, bedrägeri, förfalskning, häleribrott och betalningsmedelsbedrägeri överskrider både när det gäller grundformen och de grova gärningsformerna av brotten minimikravet enligt artikeln, dvs. ett fängelsestraff på minst ett år. Straffet för innehav av förfalskningsmaterial är däremot böter eller fängelse i högst sex månader. Det föreskrivs inte om någon grov gärningsform för handlingen. De handlingar som bestraffas som innehav av förfalskningsmaterial är dock inte speciellt grova, och medlemsstaterna är enligt artikel 6 skyldiga att möjliggöra utlämning endast i grova fall. Maximistraftet för detta brott behöver således inte höjas på grund av artikeln.

Artikel 6 i rambeslutet gäller också artikel 5, dvs. försök till de handlingar som anges där. Enligt 4 kap. 1 § 1 mom. strafflagen bestraffas en handling som stannat vid försök enligt en skala där straffet är tre fjärdedelar av det föreskrivna straffet för den fullbordade gärningen. I de fall där försök till de brott som anges i artikel 5 har kriminaliserats eller föreslås bli kriminaliserade i denna proposi-

tion, uppfyller maximistraften för försök kraven i artikel 6.

Artikel 7. Juridiska personers ansvar

Enligt punkt 1 i artikeln skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar för sådana handlingar som avses i artikel 2 punkterna b—d och artiklarna 3—4 och som till deras förmån begås av varje person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personen, grundad på befogenhet att företräda den juridiska personen, befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar eller befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen. Juridiska personer skall också kunna ställas till ansvar för medhjälp eller anstiftan till ett sådant brott.

Utom i de fall som avses i punkt 1 skall varje medlemsstat enligt punkt 2 vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en juridisk person kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person, som är underställd den juridiska personen, att begå ett sådant brott som avses i artikel 2 punkterna b—d och artiklarna 3—4. Enligt punkt 3 i artikeln utesluter den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 inte lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till de handlingar som avses i artikel 2 punkterna b—d och artiklarna 3—4.

I rådets rambeslut om förstärkning av skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euron genom straffrättsliga och andra påföljder (EGT nr L 140, 14.6.2000) finns en exakt likadan bestämmelse om juridiska personers ansvar som i det föreliggande rambeslutet. Förpliktelserna i det förstnämnda rambeslutet har uppfyllts år 2001 genom en ändring av 9 och 37 kap. strafflagen. Bestämmelsen om förutsättningarna för straffansvar för juridiska personer i 9 kap. 2 § strafflagen ändrades då så att den skulle motsvara den definition av personer i ledande ställning som fanns i rambeslutet. I övrigt konstaterades det att bestämmelserna i

strafflagens 9 kap. motsvarade rambeslutets bestämmelser om juridiska personers ansvar (RP 22/2001 rd). Bestämmelserna om uppkomsten av straffansvar för juridiska personer i strafflagens 9 kap. motsvarar således i den form den har efter lagändringen också de bestämmelser om förutsättningarna för juridiska personers ansvar som finns i artikel 7 i det föreliggande rambeslutet.

Däremot utsträcker sig straffansvaret för juridiska personer i dag inte till alla de brotts typer som de handlingar som skall kriminaliseras enligt rambeslutet kan gälla. Samfundsansvaret bör utsträckas till att omfatta de brott som anges i artikel 2 punkterna b—d och artiklarna 3—4. Utanför samfundsansvaret blir enligt rambeslutet endast sådant tillgrepp av ett betalningsinstrument som anges i artikel 2 punkt a.

I dag gäller straffansvaret för juridiska personer också häleribrott, med undantag av häleri av oaktsamhet och häleriförseelse. Där emot gäller straffansvaret för juridiska personer inte förfalskningsbrott enligt 33 kap. 1—3 § eller innehav av förfalskningsmaterial enligt 33 kap. 4 § strafflagen och inte heller bedrägerier enligt 36 kap. 1—3 § eller betalningsmedelsbedrägerier enligt 37 kap. 8—11 § i nämnda lag.

För att förpliktelserna enligt rambeslutet skall uppfyllas föreslås det att samfundsansvaret utsträcks till att omfatta förfalskning och grov förfalskning, som kriminaliseras i 33 kap. 1 och 2 § strafflagen. I Finland har samfundsansvaret traditionellt inte gällt de lindriga gärningsformerna av brott, och det föreslås således inte heller nu att samfundsansvaret utsträcks till lindrig förfalskning. Innehav av förfalskningsmaterial är däremot en handling som kan begås även inom ramen för en juridisk persons verksamhet. Därför föreslås det att straffansvaret för juridiska personer utsträcks också till innehav av förfalskningsmaterial.

Det föreslås också att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till betalningsmedelsbedrägeri enligt 8 §, grovt betalningsmedelsbedrägeri enligt 9 § och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri enligt 11 § i 37 kap. strafflagen, men inte till lindrigt betalningsmedelsbedrägeri som är straffbart enligt 10 § i det nämnda kapitlet.

De handlingar som nämns i artikel 3 i rambeslutet är straffbara som bedrägeri med stöd av 36 kap. 1 § 2 mom. strafflagen. I momentet kriminaliseras bedrägeri som utförs med hjälp av databehandling. Rambeslutet förpliktar inte medlemsstaterna att utsträcka straffansvaret för juridiska personer till bedrägeribrott generellt, utan endast till detta specialfall av bedrägeri. Därför föreslås det att straffansvaret för juridiska personer utsträcks enbart till bedrägeri som är straffbart med stöd av 36 kap. 1 § 2 mom. strafflagen samt till grovt bedrägeri till den del det utförs så som anges i 1 § 2 mom. Också i detta fall utesluts ansvar i fråga om lindrigt bedrägeri.

Artikel 8. Påföljder för juridiska personer

Enligt punkt 1 i artikeln skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en juridisk person som har ställts till ansvar i enlighet med artikel 7.1 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, som skall innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och som kan innefatta andra påföljder. Förpliknelsen i punkt 1 i artikeln uppfylls i och med att en juridisk person enligt 9 kap. strafflagen kan dömas till samfundsbot.

Som exempel på andra påföljder som medlemsstaterna kan bestämma om nämns i rambeslutet a) frångående av rätt till offentliga förmåner eller stöd, b) tillfälligt eller permanent näringsförbud, c) rättslig övervakning och d) rättsligt beslut om avveckling av verksamheten. I Finland har det inte ansetts vara nödvändigt med sådana påföljder, och rambeslutet förpliktar inte heller medlemsstaterna att föreskriva om sådana.

Enligt punkt 2 i artikeln skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att även en juridisk person som har ställts till ansvar i enlighet med artikel 7.2 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder eller åtgärder. I dessa fall räcker det att någon annan än en straffrättslig påföljd kan dömas ut för att förpliktelserna skall uppfyllas. Eftersom samfundsbot kan dömas ut enligt 9 kap. strafflagen, uppfylls kraven enligt punkt 2 i artikeln redan nu.

Artikel 9. Behörighet

Enligt artikeln skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet rörande brott enligt artiklarna 2, 3, 4 och 5 när brott har begåtts a) helt eller delvis på medlemsstatens territorium, b) av en av dess medborgare, dock med förbehåll för att den medlemsstatens lagstiftning kan kräva att gärningen är straffbar även i det land där den begicks, eller c) till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium.

I artikel 9.1 punkt a anges att en stats lagstiftningsbehörighet grundar sig på territorialitetsprincipen. Bestämmelser om denna princip finns i 1 kap. 1 § strafflagen. Enligt paragrafen skall den som har begått ett brott i Finland dömas enligt finsk lag. I strafflagen definieras också begreppet gärningsort. Enligt 1 kap. 10 § anses ett brott vara begånget såväl där den brottsliga handlingen företogs som där den rekvisitsenliga följden av brottet framträdde. Bestämmelserna i strafflagen uppfyller således kraven i artikel 9.1 punkt a.

I artikel 9.1 punkt b åläggs medlemsstaterna att utöva sin lagstiftningsbehörighet utifrån den s.k. aktiva nationalitetsprincipen. Om detta föreskrivs i 1 kap. 6 § strafflagen, där det sägs att finsk lag tillämpas på brott som en finsk medborgare har begått utanför Finland. I dessa fall har man dock i strafflagen infört ett krav på dubbel straffbarhet, till vilket hänvisas i artikel 9.1 punkt b. I 1 kap. 11 § strafflagen förutsätts att gärningen i dessa fall är straffbar också enligt lagen på gärningsorten och att även en domstol i den främmande staten kunde ha dömt ut straff för gärningen. För brottet får inte heller i Finland dömas ut ett strängare straff än det som föreskrivs för brottet enligt lagen på gärningsorten. För att ett brottmål skall få prövas i Finland krävs enligt 1 kap. 12 § 1 mom. 1 punkten strafflagen i dessa fall åtalsförordnande av riksåklagaren. Ett sådant åtalsförordnande krävs dock inte i de situationer som beskrivs i 2 mom. 1 punkten i den nämnda paragrafen, dvs. när ett brott som en finsk medborgare har begått utomlands har en sådan anknytning till Finland som nämns i punkten (brottet har riktat sig mot Finland, en finsk medborgare, en i Finland varaktigt bosatt utlän-

ning eller ett finskt samfund, en finsk stiftelse eller någon annan finsk juridisk person).

I artikel 9.2 bestäms om en allmän rätt för medlemsstaterna att göra undantag från de ovan nämnda bestämmelserna. I punkten sägs att om inte annat följer av artikel 10, kan en medlemsstat besluta att inte tillämpa behörighetsregeln i artikel 9.1 punkt b eller c, eller att endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter tillämpa regeln. Medlemsstaterna skall enligt artikel 9.3 vederbörligen underrätta rådets generalsekretariat om de beslutar att använda sig av den möjlighet att göra undantag om vilken bestäms i artikel 9.2, om så är lämpligt med angivande av de särskilda fall eller omständigheter då beslutet gäller. Finland skall således meddela att åtalsförordnande av riksåklagaren kan förutsättas i de fall som avses i artikel 9.1 punkt b. Beträffande kravet på dubbel straffbarhet behöver inte något dylikt meddelande ges, eftersom det redan i artikel 9.1 punkt b bestäms om en möjlighet att tillämpa en sådan förutsettnings.

Enligt artikel 9.1 punkt c skall varje medlemsstat fastställa sin behörighet i situationer när brott har begåtts till förmån för en juridisk person som har sitt säte inom medlemsstatens territorium. Eftersom ett sådant brott till följd av territorialitetsprincipen alltid hör till Finlands jurisdiktion när det har begåtts i Finland, kommer punkt c således att tillämpas på brott som har begåtts utomlands till förmån för en juridisk person som har sitt säte i Finland. Enligt 1 kap. 5 § strafflagen tillämpas finsk lag på brott som har begåtts utanför Finland och som riktar sig mot ett finskt samfund, en finsk stiftelse eller ett finskt bolag. Enligt strafflagens 1 kap. kan finsk lag däremot inte tillämpas enbart på den grunden att gärningen har begåtts utomlands till förmån för en finsk juridisk person. I de fall som avses i artikel 9.1 punkt c kan finsk lag tillämpas endast om den handling som har begåtts utomlands dessutom har någon annan sådan anknytning till Finland som nämns i strafflagens 1 kap. Det krävs således att ett brott som har begåtts till förmån för en juridisk person har begåtts av en finländare och att kravet på dubbel straffbarhet uppfylls, eller att brottet uppfyller de i 3 § nämnda kriterierna för brott som riktar sig mot Finland.

Om finsk lag tillämpas på brottet med stöd av dessa principer, kan också en juridisk person ställas till ansvar enligt 1 kap. 9 § strafflagen.

Lagstiftningen i Finland uppfyller inte till alla delar kravet enligt artikel 9.1 punkt c. Artikel 9.2 tillåter dock avvikelser även från bestämmelserna i artikel 9.1 punkt c. Finland skall således i enlighet med artikel 9.3 meddela att nämnda punkt c inte tillämpas som enda grund för behörighet.

Artikel 10. Utlämning och åtal

Varje medlemsstat som enligt sin lag inte utlämnar sina egna medborgare skall enligt artikel 10.1 punkt a vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet rörande brott enligt artiklarna 2, 3, 4 och 5 när de begås av en av dess egna medborgare utanför dess territorium.

Enligt artikel 10.1 punkt b skall varje medlemsstat, när en av dess medborgare anklagas för att i en annan medlemsstat ha begått ett brott som innefattar de handlingar som beskrivs i artiklarna 2, 3, 4 och 5 och om den inte utlämnar denna person till den andra medlemsstaten enbart på grund av dennes nationalitet, lägga fram fallet för sina behöriga myndigheter i syfte att om så är lämpligt väcka åtal. För att möjliggöra att åtal väcks skall akter, information och bevisföremål som rör brottet överlämnas enligt förfarandena i artikel 6.2 i europeiska konventionen om utlämning för brott av den 13 december 1957 (FördrS 32/1971). Den ansökande medlemsstaten skall informeras om det åtal som väcks och om dess resultat.

I artikel 10.2 sägs att i artikeln skall begreppet medborgare i en medlemsstat tolkas i enlighet med en eventuell förklaring som denna stat avgivit enligt artikel 6 stycke 1 punkterna b och c i den europeiska konventionen om utlämning för brott.

Bestämmelserna i artikel 10 motsvarar förpliktelserna i artikel 8.1—8.3 i den s.k. korruptionskonventionen, dvs. konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i (97/C 195/01). Motsvarande bestämmelser finns också i artikel 5.2 och 5.4 i den s.k. bedrägerikonventionen, dvs. konventionen som utar-

betats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (FördrS 84/2002). Såsom konstateras i de regeringsspropositioner som gäller godkännande av vissa bestämmelser i konventionerna (RP 46/1998 rd och RP 45/1998 rd) uppfyller lagstiftningen i Finland förpliktelserna i fråga.

Artikel 11. Samarbete mellan medlemsstaterna

Enligt artikel 11.1 skall medlemsstaterna i enlighet med tillämpliga konventioner, multilaterala eller bilaterala avtal eller arrangemang i så hög grad som möjligt bistå varandra när det gäller förfaranden som rör brott enligt rambeslutet. Om flera medlemsstater är behöriga i fråga om brott som avses i rambeslutet skall dessa stater enligt artikel 11.2 samråda med varandra i syfte att samordna sina insatser för en effektiv lagföring.

Finland har inte tillträtt alla de internationella konventionerna om rättsligt samarbete. Artikeln förutsätter att medlemsstaterna samarbetar inom ramen för tillämpliga avtal, men den ålägger dock inte medlemsstaterna någon skyldighet att tillträda dessa avtal. Lagstiftningen i Finland möjliggör sådant samarbete som avses i artikeln, och någon ändring av lagstiftningen krävs således inte.

Artikel 12. Informationsutbyte

I artikel 12.1 sägs att medlemsstaterna antingen skall utse operativa kontaktpunkter eller också kan de använda befintliga operativa strukturer för informationsutbyte samt för annan kontakt mellan medlemsstaterna för att tillämpa rambeslutet. Varje medlemsstat skall meddela rådets generalsekretariat och kommissionen vilket eller vilka organ som utgör kontaktpunkt. Generalsekretariatet skall meddela övriga medlemsstater vilka dessa kontaktpunkter är.

Enligt 3 § lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) är justiteministeriet central myndighet med ansvar för uppgifterna enligt nämnda lag.

Artikel 13. Territoriell tillämpning

Enligt artikeln skall rambeslutet tillämpas även i Gibraltar.

Artikel 14. Genomförande

Medlemsstaterna skall genomföra rambeslutet senast den 2 juni 2003. Senast den 2 juni 2003 skall medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och till Europeiska gemenskapernas kommission överlämna texten till de bestämmelser genom vilka de skyldigheter som åvilar dem enligt rambeslutet överförs till nationell lag. Senast den 2 september 2003 skall rådet mot bakgrund av en rapport som upprättats på grundval av dessa upplysningar och en skriftlig rapport från kommissionen bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa rambeslutet.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i lagstiftningen som krävs för att genomföra rambeslutet i Finland.

Det föreslås att till 33 kap. 1 § strafflagen fogas ett nytt 2 mom. genom vilket försök till förfalskning blir straffbart. Också försök till grov förfalskning kriminaliseras genom ett nytt 2 mom. som fogas till kapitlets 2 §.

Bestämmelsen om innehav av förfalskningsmaterial i 33 kap. 4 § föreslås bli ändrad så att de gärningssätt som nämns i bestämmelsen kompletteras med försäljning och överlåtelse av ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfalskningsbrott.

Det föreslås att till 33 kap. fogas en ny 7 §, i vilken straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att gälla förfalskning, grov förfalskning och innehav av förfalskningsmaterial.

Bestämmelsen om s.k. databehandlingsbedrägeri i 36 kap. 1 § 2 mom. föreslås bli ändrad så att inmatning av data nämns som gärningssätt i bestämmelsen i stället för inmatning av oriktiga uppgifter, och som nya gärningssätt införs ändring, förstöring och undertryckande av data i bedrägerisyrfte. Samti-

digt slopas villkoret att de uppgifter, dvs. data, som matas in skall vara oriktiga. Det föreslås också att ordet dator i bestämmelsen ersätts med informationssystem.

I propositionen föreslås också att till 36 kap. fogas en ny 9 § genom vilken straffansvaret för juridiska personer utsträcks till bedrägeri och grovt bedrägeri, om handlingarna i fråga utförs så som föreskrivs i bestämmelsen om databehandlingsbedrägeri.

Bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri i 37 kap. 11 § föreslås bli ändrad så att gärningssätten kompletteras med försäljning och överlåtelse av redskap och tillbehör som särskilt lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter eller av upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät. Dessutom föreslås det att de ovan nämnda handlingarna skall vara straffbara både när de riktar sig mot upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät och när de riktar sig mot redskap eller tillbehör som lämpar sig för sådan betalningsrörelse.

Det föreslås att bestämmelsen om straffansvar för juridiska personer i 14 § i det nämnda 37 kap. ändras så att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att gälla förutom penningförfalskningsbrott också betalningsmedelsbedrägeri, grovt betalningsmedelsbedrägeri och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga betydande ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

5. Beredningen av propositionen

Den 18 november 1999 översände statsrådet i enlighet med 54 b § riksdagsordningen till riksdagen en skrivelse med anledning av ett förslag till rambeslut om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter (U 40/1999 rd). Riksdagens lagutskott har gett ett utlåtande om förslaget (LaUU 2/2000 rd).

Ett utkast till denna regeringsproposition har beretts vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag. Utkastet sändes genom ett brev da-

terat den 2 februari 2003 på remiss till 14 myndigheter och organisationer. Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet på basis av remissutlåtandena.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

33 kap. Om förfalskningsbrott

1 §. Förfalskning. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. i vilket försök till förfalskning kriminaliseras. Förslaget hänför sig till uppfyllandet av kraven i artikel 5 i rambeslutet.

2 §. Grov förfalskning. För att förpliktelserna enligt rambeslutet skall uppfyllas föreslås det att försök till grov förfalskning kriminaliseras. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som gäller detta.

4 §. Innehav av förfalskningsmaterial. I paragrafen bestäms om innehav av förfalskningsmaterial. I propositionen föreslås att rekviset för innehav av förfalskningsmaterial för tydlighetens skull delas upp i två punkter. I den nya 1 punkten bestäms liksom i dag om straff för den som utan godtagbart skäl innehar ett falskt eller förfalskat bevismedel. För att skyldigheterna enligt artikel 2 punkt c i rambeslutet skall fullgöras föreslås det dessutom att det också skall vara straffbart att utan godtagbart skäl ta emot, anskaffa eller transportera ett dylikt bevismedel.

I den nya 2 punkten tas in den straffbestämmelse som finns redan i den gällande lagen och som gäller innehav utan godtagbart skäl av ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfalskningsbrott. För att kraven enligt artikel 4 första strecksatsen i rambeslutet skall uppfyllas föreslås det att till gärningssätten även fogas tillverkning, mottagande, anskaffning och försäljning av sådana redskap eller tillbehör.

Efter att de föreslagna nya gärningssätten fogats till bestämmelsen gäller denna även andra gärningssätt än enbart innehav av förfalskningsmaterial. Brotsbenämningen föreslås trots det vara oförändrad. Alla de föreslagna gärningssätten är sådana att gärningsmannen samtidigt också gör sig skyldig till innehav av föremålet, antingen före eller som en följd av handlingen. Därför är det inte skäl att ändra den vedertagna brotsbenämningen.

7 §. Straffansvar för juridiska personer. Det föreslås att till kapitlet fogas en ny 7 §, som gäller straffansvar för juridiska personer. Enligt förslaget utsträcks straffansvaret för juridiska personer till förfalskning, grov förfalskning och innehav av förfalskningsmaterial. Förslaget hänför sig till uppfyllandet av förpliktelserna enligt artikel 7 i rambeslutet.

36 kap. Om bedrägeri och annan oredlighet

1 §. Bedrägeri. I 2 mom. föreskrivs om s.k. databehandlingsbedrägeri. Enligt det gällande momentet skall den dömas för bedrägeri som i sådant syfte som nämns i 1 mom. genom att mata in oriktiga uppgifter i en dator eller på något annat sätt ingripa i maskinell databehandling förvanskar slutresultatet av databehandlingen och därigenom orsakar ekonomisk skada för någon annan.

Momentet föreslås bli ändrat så att som gärningssätt för tydlighetens skull nämns förutom inmatning också ändring, förstöring och undertryckande av uppgifter. Ändrad på detta sätt motsvarar bestämmelsen i sak artikel 8 i Europarådets konvention om Internetrelaterad brottslighet och också de gärningssätt som nämns i artikel 3 första strecksatsen i rambeslutet. Förteckningen över gärningssätt är fortfarande inte uttömmande, eftersom uttrycket på något annat sätt ingriper i ett informationssystemets funktion täcker eventuella andra gärningssätt.

Enligt förslaget stryks dessutom villkoret att de uppgifter som matas in skall vara felaktiga. Det är motiverat att kriminalisera också inmatning av uppgifter som i sig är korrekta, om inmatningen sker i bedrägeris syfte och i syfte att förvanska resultatet av databehandlingen, förutsatt att någon annan orsakas ekonomisk skada av handlingen.

Det föreslås att ordet data skall användas i bestämmelsen i stället för uppgifter. Med begreppet avses detsamma som i definitionen i artikel 1 punkt b i Europarådets konvention om Internetrelaterad brottslighet, dvs. varje framställning av fakta, information eller begrepp i en form som lämpar sig för behand-

ling i ett informationssystem, inklusive program som utformats för att få ett informationssystem att utföra någon funktion. Definitionen behandlas också i den förklarande rapporten till konventionen. Det centrala i definitionen är att informationen skall vara i elektronisk eller annan sådan form att den kan behandlas i ett informationssystem som sådan. Finland undertecknade konventionen den 23 november 2001, och en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet bereder som bäst lagstiftning genom vilken konventionen skall sättas i kraft. Ordet data används utan närmare definition i 38 kap. 3 § strafflagen (dataöverföring). Efter att konventionen har trätt i kraft kommer begreppet data att börja användas också på andra ställen i strafflagen och i tvångsmedelslagstiftningen.

Också i övrigt föreslås sådana ändringar i momentet som motsvarar den datatekniska begreppsapparatur som används i dag. Ordet dator i den gällande bestämmelsen hänför sig till en datateknisk miljö där datanäten ännu inte utgjorde något väsentligt inslag. I den ovan nämnda Europarådskonventionen om Internetrelaterad brottslighet används begreppet informationssystem, som omfattar såväl datanät som enskilda datorer. Det föreslås således att ordet dator i bestämmelsen ersätts med informationssystem.

I den gällande bestämmelsen förutsätts det att gärningsmannen genom sina åtgärder förvanskar slutresultatet av databehandlingen. Slutresultatet av databehandlingen är en följd av en hel databehandlingsprocess. T.ex. inmatningen av data i ett informationssystem startar en process med många olika faser som i slutändan kan leda till ett förvanskat resultat. Därför föreslås det att kriteriet skall vara att den som matar in data eller som på något annat sätt ingriper i databehandling genom sitt förfarande orsakar att resultatet av databehandlingen förvanskas, i stället för att det som nu förutsätts att personen i fråga direkt förvanskar detta resultat. Det är klart att gärningsmannens uppsåt förutom vad som i övrigt förutsätts i rekvisitet skall innefatta också det att hans eller hennes förfarande leder till att resultatet av databehandlingen förvanskas.

9 §. *Straffansvar för juridiska personer.* Det föreslås att till kapitlet fogas en ny 9 §, som gäller straffansvar för juridiska personer.

Enligt förslaget utsträcks straffansvaret för juridiska personer till sådant bedrägeri som avses i kapitlets 1 § 2 mom. och till grovt bedrägeri som har utförts så som anges i 1 § 2 mom.

Förslaget hänför sig till uppfyllandet av förpliktelserna enligt artikel 7 i rambeslutet. Artikel 7 förutsätter att en juridisk person kan ställas till ansvar för de brott som avses i artikel 3 i rambeslutet, dvs. bedräglig överföring av pengar eller penningvärde med hjälp av ADB. En sådan gärning är straffbar som bedrägeri enligt 36 kap. 1 § 2 mom. strafflagen.

37 kap. Om betalningsmedelsbrott

11 §. *Förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri.* I paragrafen bestäms om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri. I propositionen föreslås att rekvisitet för förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri för tydlighetens skull delas upp i två punkter. I den nya 1 punkten bestäms liksom i dag om straff för den som för utförande av betalningsmedelsbedrägeribrott tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot eller innehar en betalningsmedelsblankett.

För förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri bestraffas i dag också den som tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot eller innehar redskap eller tillbehör som särskilt lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter, eller upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät. Denna bestämmelse föreslås bli en ny 2 punkt.

För att förpliktelserna enligt artikel 4 i rambeslutet skall uppfyllas föreslås det att gärningssätten kompletteras med försäljning och överlåtelse.

Dessutom föreslås det att de ovan nämnda handlingarna skall vara straffbara både när de riktar sig mot upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät och när de riktar sig mot redskap eller tillbehör som lämpar sig för sådan betalningsrörelse. Rambeslutet förpliktar inte till detta tillägg, utan i beslutet nämns i detta sammanhang endast dataprogram. Också andra redskap och tillbehör än upptagningar och programvara, t.ex. anord-

ningar som installeras i bankautomater, kan emellertid användas för utförande av betalningsmedelsbedrägeri. Det är motiverat att också kriminalisera tillverkning, införsel, anskaffning, mottagande och innehav av dylika redskap och tillbehör, som är avsedda för betalningsmedelsbedrägerier som utförs i datanät.

14 §. *Straffansvar för juridiska personer.* Det föreslås att paragrafen ändras så att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att gälla betalningsmedelsbedrägeri, grovt betalningsmedelsbedrägeri och förberedelse

till betalningsmedelsbedrägeri. Förslaget hänför sig till uppfyllandet av förpliktelseerna enligt artikel 7 i rambeslutet.

2. Ikraftträdande

Enligt artikel 14 i rambeslutet skall medlemsstaterna genomföra rambeslutet senast den 2 juni 2003. Lagen föreslås därför träda i kraft senast den 2 juni 2003.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 33 kap. 4 §, 36 kap. 1 § 2 mom.
 samt 37 kap. 11 § och 14 §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 33 kap. 4 § och 36 kap. 1 § 2 mom. i lag 769/1990, 37 kap.
 11 § i lag 602/1997 och 37 kap. 14 § i lag 369/2001, samt
 fogas till 33 kap. 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 769/1990, ett nytt 2 mom. och till 2 §,
 sådan den lyder i nämnda lag 769/1990, ett nytt 2 mom., till 33 kap. en ny 7 §, i stället för den
 7 § som upphävts genom lag 875/2001, och till 36 kap. en ny 9 § som följer:

33 kap. Om förfalskningsbrott	skall för <i>innehav av förfalskningsmaterial</i> dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.
1 § <i>Förfalskning</i>	7 § <i>Straffansvar för juridiska personer</i>
----- Försök är straffbart.	På förfalskning, grov förfalskning och i- nehav av förfalskningsmaterial tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.
2 § <i>Grov förfalskning</i>	36 kap. Om bedrägeri och annan oredlighet
----- Försök är straffbart.	1 § <i>Bedrägeri</i>
4 § <i>Innehav av förfalskningsmaterial</i> Den som utan godtagbart skäl 1) tar emot, anskaffar, transporterar eller innehär ett bevismedel som är falskt eller för- falskat, eller som 2) tillverkar, tar emot, anskaffar, säljer, överlåter eller innehär ett redskap eller tillbe- hör som med fog kan misstänkas huvudsakli- gen bli använt för begående av förfalsk- ningsbrott,	----- För bedrägeri döms också den som i sådant syfte som nämns i 1 mom. matar in, ändrar, förstör eller undertrycker data eller på något annat sätt ingriper i ett informationssystems funktion så att resultatet av databehandlingen förvanskas och därigenom orsakar ekono- misk skada för någon annan. -----

9 §

Straffansvar för juridiska personer

På bedrägeri som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel och på grovt bedrägeri som har begåtts så som anges i 1 § 2 mom. tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

37 kap.

Om betalningsmedelsbrott

11 §

Förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri

Den som för utförande av betalningsmedelsbedrägeribrott

1) tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot eller innehar en betalningsmedelsblankett, eller som

2) tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot, innehar, säljer eller överlåter redskap eller tillbehör som särskilt lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter, eller upptagningar, programvara, redskap eller tillbehör som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät,

skall för *förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

Straffansvar för juridiska personer

På penningförfalskning, grov penningförfalskning, lindrig penningförfalskning, förberedelse till penningförfalskning, användning av falska pengar, betalningsmedelsbedrägeri, grovt betalningsmedelsbedrägeri och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

_____ Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 9 maj 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Johannes Koskinen*

1.

Lag**om ändring av strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 33 kap. 4 §, 36 kap. 1 § 2 mom.
 samt 37 kap. 11 § och 14 §,
 dessa lagrum sådana de lyder, 33 kap. 4 § och 36 kap. 1 § 2 mom. i lag 769/1990, 37 kap.
 11 § i lag 602/1997 och 37 kap. 14 § i lag 369/2001, samt
 fogas till 33 kap. 1 §, sådan den lyder i nämnda lag 769/1990, ett nytt 2 mom. och till 2 §,
 sådan den lyder i nämnda lag 769/1990, ett nytt 2 mom., till 33 kap. en ny 7 §, i stället för den
 7 § som upphävts genom lag 875/2001, och till 36 kap. en ny 9 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

33 kap.

33 kap.

Om förfalskningsbrott**Om förfalskningsbrott**

1 §

1 §

*Förfalskning**Förfalskning.*-----
(ny)-----
Försök är straffbart.

2 §

2 §

*Grov förfalskning**Grov förfalskning*-----
(ny)-----
Försök är straffbart.

4 §

4 §

*Innehav av förfalskningsmaterial**Innehav av förfalskningsmaterial*

Den som utan godtagbart skäl innehar ett
 bevismedel som är falskt eller förfalskat d-
 ler ett redskap eller tillbehör som med fog
 kan misstänkas huvudsakligen bli använt för

Den som utan godtagbart skäl
 1) tar emot, anskaffar, transporterar eller
 innehar ett bevismedel som är falskt eller
 förfalskat, eller som

Gällande lydelse

begående av förfalskningsbrott, skall för *innehav av förfalskningsmaterial* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

(ny)

36 kap.

Om bedrägeri och annan oredlighet

1 §

Bedrägeri

För bedrägeri döms också den som i sådant syfte som nämns i 1 mom. genom att mata in oriktiga uppgifter i en dator eller på något annat sätt ingripa i maskinell databehandling förvanskar slutresultatet av databehandlingen och därigenom orsakar ekonomisk skada för någon annan.

(ny)

Föreslagen lydelse

2) *tillverkar, tar emot, anskaffar, säljer, överlåter* eller innehar ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfalskningsbrott,
 skall för *innehav av förfalskningsmaterial* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

7 §

Straffansvar för juridiska personer

På förfalskning, grov förfalskning och innehav av förfalskningsmaterial tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

36 kap.

Om bedrägeri och annan oredlighet

1 §

Bedrägeri

För bedrägeri döms också den som i sådant syfte som nämns i 1 mom. matar in, *ändrar, förstör eller undertrycker data* eller på något annat sätt ingriper i *ett informationssystem*s funktion så att resultatet av databehandlingen förvanskas och därigenom orsakar ekonomisk skada för någon annan.

9 §

Straffansvar för juridiska personer

På bedrägeri som avses i 1 § 2 mom. i detta kapitel och på grovt bedrägeri som har begåtts så som anges i 1 § 2 mom. tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

37 kap.

Om betalningsmedelsbrott

11 §

Förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri

Den som för utförande av betalningsmedelsbedrägeribrott tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot eller innehar en betalningsmedelsblankett eller redskap eller tillbehör som särskilt lämpar sig för tillverkning av sådana blanketter, eller upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät, skall för *förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

Straffansvar för juridiska personer

På penningförfalskning, grov penningförfalskning, lindrig penningförfalskning, förberedelse till penningförfalskning och användning av falska pengar tillämpas vad som bestäms om straffansvar för juridiska personer.

37 kap.

Om betalningsmedelsbrott

11 §

Förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri

Den som för utförande av betalningsmedelsbedrägeribrott

1) tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot eller innehar en betalningsmedelsblankett, eller som

2) tillverkar, i landet inför, anskaffar, tar emot, innehar, *säljer eller överlåter* redskap eller tillbehör som särskilt lämpar sig för tillverkning av *betalningsmedelsblanketter*, eller upptagningar, programvara, *redskap eller tillbehör* som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät,

skall för *förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §

Straffansvar för juridiska personer

På penningförfalskning, grov penningförfalskning, lindrig penningförfalskning, förberedelse till penningförfalskning, användning av falska pengar, *betalningsmedelsbedrägeri*, *grovt betalningsmedelsbedrägeri* och *förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri* tillämpas vad som *föreskrivs* om straffansvar för juridiska personer.

Denna lag träder i kraft den 200 .
